

Նիկոլեդիային (5-7 ժամ հեռու դեպարտեքը) կը գտնուի Ատա-Րապար ըստընք, Իրինիապոլսի, մի երկու ուղիներէնքու հետ կը մեկնենք դէպի այդ քաղաքը, Հասարկ Սապանճա (Նիկոլեդին կ'ընէ) գետով երկրէն, ուր մեր այսց առաջ կը ներկայանար Եսաւակոսի բնաբանակ մարդագետներն մը, չըլլապատուած մտադարար ծառերով, որ մին միւսի վրայ բարձրանալով՝ կանաչադարձը բնական լուսնաղլթայի դերը մեծանային, Այս անկապարար տարածութիւնն էր, մի ծայրէն մինչեւ միւսն, ծածկուած կ'երեւէր Հարիւրաւոր ապրելով, Ամեն կողմերէ գէթ մէկ միջոց կը բարձրանային խուրի ոլորտապարտ սիւնաններ, Ահագին բազմութիւն մ'իջնած էր աստ հանգիստ առնելու ճանապարհի յոգեւորութենէ եւ դուարձանայու, Այս պատճառաւ ամենուրեք կը լսուէր երաժիշտութիւն, երգ եւ ուրախութիւն գտուող գոլուր, Երկու ժամուան հանգիստէ յետոյ շարունակեցինք դարձաբար ճանապարհն եւ դիւրուան ժամ՝ ինի հանդի հասանք Եսաւը, որ դաշտու իրայ կառուցուած լինելով, մինչեւ ներս մտնելն ամենուրեք էր երեւոյր մեր այսց, Մուծի մէջ հանդի կ'ընդմիջուէր տուններ, որ մեծ ժառանգ երեքսկան ձևով յիշուած են, ամենքն ալ երկու, յարկէն ոչ պակաս, Ամեն մի տան կողքին կամ առաջ կ'երեւէին ծառադարձ մեծ ու լայն պարտէզներ, Հետեւեալ առաւօտ, ամբողջ քաղաքն ասնելու դիւրտուով, էսպ տան ամենէն վերի լարին, բայց անկարելի եղաւ տեսնել ամբողջը, որովհետեւ քաղաքի կեդրոնը ցած է, կեդրոնէն ընչ մտնել չուրանակի բարձր է եւ անցն Նորէն ցած դարձաւ չըլլանային, Այսու ամենային այդ բարձր տեղէն քրտնելի տեսարան մը կը պարզուէր, Ինչոր բազալը կը նորմաներ կանաչադարձը դաշտովի պարտէզի, Գաղաքէն դուրս կը նշմարուէին բնաբանակ մարդագետներն, չըլլապատուած ծառերով եւ այսպիսի մարդագետներն բազմաթիւ էին, իսկ դոցանքն եւս ստիպել լինաց մօտեցող չ'ըլլային, Ատա-Րապար կը գտնուի Սեւ Մովսէ դէպի արեւմտահարաւ, Մարաբիկ պատմական գետով մը ասի կ'այս, Նիկոլեդին 3 ժամ դեպ արեւելք, Շատ անգամներ այս գետը կը բարձրանայ եւ կ'ողողէ քաղաքի մի մասը, Պատմական գիտելիքներ կ'ան դաղքի մասին, նմանապէս անյայտ է Նուրա կառուցման թուականն եւ դժուար կ'արել է իմանալ, քանի որ կը պակսին պատմական վաստոր, Միան թէ Եսաւակոսի թիւերը վրտէ թէ անո 4-5(00) տարի առաջ բարձրանի, Հայրէ գող-թելով Ասորպատական աշխարհէն եւ Սիւնաց գաւառէն, եկած է բնակուի թիւին հաստատած են այս կողմերն, առանձին դիւրի կառուցանելով աստ լինեց Համար, այդ դիւրերէն մին եւս զած է եւ այս քաղաքն, որ չորս կողմէ գետերէ չըլլապատու լինելով եւ միւս կողմէ միայն ստապանաւ տեղի ունենայով անը, Ատա-Րապար, այսինքն Տօնապաճառու կղզի անունն ստացած է, Այս քաղաքն որ կը գտնուի Կ. Պոլսոյ, Պարսկական ծոցի եւ Հնդկաստանի առեւտրական մեծ ճանադարձի վրայ, Նիկոլիտի գաւառի ամենն մեծ քաղաքն է եւ ունի տակն շուք 30,000 բնակիչ, որոց կէսն Հայ են եւ կենն թուրք եւ մի երկու հոգար բնակի Յոյն, Առեւտուրն ու արհեստներն ամբողջապէս Հայոց ձեռքն են եւ մասամբ Օտտոյ, Արշնատներն մէջ դիւանոր տեղ կը բռնեն կայսրութիւնն եւ մետաքսագործութիւն, թէեւ տեղեւն ճանեւորական շրջանը շատ սահմանափակ է, հետեւեալն է, եւ մեծ հարստութիւն անկարող է գտնուիլ անդ, սակայն է արդեւ տեղական Հայ եկեղեցիները, դպրոցներն եւ կրթական ծախիս առաւելութիւնը կ'ապագուցանեն, որ նորա թիւն քանակով արդար, այլ քրտով հարուստ եւ հանրային գործունէութիւնն մէջ պարտաւանապ մարդիկ են, Ունեն յոյս եկեղեցիներ, որ իրենց ընդարձակութեամբ եւ գեղեցկութեամբ յետ մի մնար Կ. Պոլսոյ Հայոց եկեղեցիներէն, եւ բաղդատաբար, գեւեւ են գերազանց են:

Եկեղեցեաց բոլոր դրամները պէտք է որ յատարարեն կրթական նպատակի համար, եւ ըստ օրինի կը տրուին իրենց թաղի ուսումնաբաններուն, Ուսումնաբաններն որոց թիւն չորսի կը հասնի պէտք է խոտովանիլ թէ անորապի յառադրութիւնն հասած են այս անական քաղաքի մէջ, ուր դեռ եւ մուտ գտած չէ ևւորական Նորածնութիւնը, մասնաւոր իւրաքան իւրաքան է, Մասնաւոր ու յաղարկութեան արժանի է Ս. Կարապետ թաղի վարձարանն, որուն, Նիկոլեդին յառաջ դիւանութեան կողմէ, մեծ զարկ կուտայ Կ. Պոլսոյը Տէր Գեղեցեան, իսկ կրթական կողմէ դպրոցի երեսուսարդ, Տեսուհի, Գ. Եսկեր Պապապետի:

Որք մինչեւ 1886 Սեպտեմբեր 30 չեն
ներկայագրուած ու գանձուած:

Годы	Возраст	Средняя	Возраст	Средняя
109815	400	8		
110094	400	10		
2	1000	613		
3	400	810		100
4		136098		40
5		9		
67		8488		
8		93		
851		692		
2		9423		
3		24		
4		636		
5		8		
985		9		
1381	1000	922		
2	400	5		
3		40753		
4		3022		
5		4		
736		916		
7		7		
8		8		100
9		9		40
40		20		
3557		41		
8	1000	2		
71	400	3		
3		59		
4		4081		
4461		2	100	
2		3	40	
3		4		
4		5		
5		5096		
6		7		
7		206		
8		7		
9		8		
70	3000	9		
5496	400	10		
7	3000	587		
8	400	8		
500		9		
961		6317		
2		20		
3		146691		
4		2		
5		3		
6		4		
7		5		
8		7657		
9		8909		
70		9009		
116296		636		
8		7		
300		973		
476		50225		
8184		32		
421		4		
2		656		
3	1000	7		
4	400	8		
5		9		
9083		60		
5		1183		
123		4		
5		206		
234		93		
563		3121		
5		2		
20302		3		
3		4		
4		706		
5	1000	4204		
1241	400	322		
2		5271		
3		6258		
4		9		
5		876		
2096		8		
226		9		
7		954		
8		7173		
715		701		
962		86		
3155		7		
216		157788	100	
7	1000	9	40	
4925	400	90		
5166	1000	950		
7	400	92		
296		3		
7		8102		
8		576		
125299		79		
300		80	100	
11		758	40	
2		9135		
3		626		
4		7		
5		8		
716		781		
7		2		
8		61429		
9		712		
20		4		
6440		2383	100	
8216		986	40	
7	1250	3937		
8	1000	8		
9	400	40		
20		4497		
956		9		
9054		756		
5		7		
6		8		
9496	400	9		
685		5576		
31051		7	125	
245		9	40	
96		80		
7		724		
9		6691		
300		2		
561		4		
3		952		
4		3		
5		168301		
3181		449		
4		511		
5406		2	100	

ᑭᓪᓴᓴᓴ ᑭᓪᓴᓴ	ᑭᓪᓴᓴᓴ	ᑭᓪᓴᓴᓴ ᑭᓪᓴᓴ	ᑭᓪᓴᓴᓴ
3	400	2	400
531	"	3	"
2	"	462	"
3	"	734	"
621	"	5	"
3	"	955	"
4	"	9447	"
5	"	8	"
979	1000	500	"
9061	400	951	"
2	"	2	"
5	"	3	1000
907	"	4	400
70331	"	5	"
2	"	92	"
3	"	3	"
1001	"	4	"
4	1000	5	"
756	"	80756	"
7	400	7	1000
8	"	8	400
9	"	9	"
60	300000	60	"
2382	400	859	"
767	"	60	"
8	"	992	"
9	"	1073	"
70	"	431	"
959	"	3	"
3216	"	47	"
4268	"	50	"
9	"	672	"
474270	1000	3	"
592	400	4	"
3	"	2046	1000
4	"	7	400
5	600000	8	"
5006	400	105	"
7	"	451	"
8	"	2	"
9	"	3	"
301	"	4	"
3	"	5	"
7077	"	3010	"
8	"	166	"
698	"	7	"
9	20000	8	"
925	400	9	"
8021	"	70	"

(*) Ի դիտարկման անոնց որք կը դիմեն
 5 ցուցակին, հարկ է բացառել թէ իւ-
 րանչէր սխառի գլխի գանաւած 10,
 կամ հարիւր հազարաւոր թիւերու ներ-
 ք գտնուած փոքր թիւերը սկսած է կար-
 ռ լրիւմ վերեւ գտնուած թիւերովն աւ-
 րորակներով i
 Ծ. ԽՄԲ.

Ա ծախուի նաեւ, ի գինը
Փառայի, Պսիւս, Մահմուտ
աշա, Դուկային դուռը, Զրա-
սնաւ հաճի Յակոբ աղայի խա-
ւթը:

Մասնագետ գաղղիական և ծննդական
 ձառնայ վերադնրւալ արտոյ . վո-
 դրոճ է իւր հիւանդ ընդունելու տեղն,
 աթա , Կամուրջին դէմ ԲԻԱՆԲՕ-ԽԱՆ
 Թիւ , ուր կը գտնուի ամեն օր :

Յաճախ կը պատահէ որ կուրծքը
յոգին ծխախոտի մուխէն եւ շնչա-
ղի խողովակները կը գրգռին, Այս
ըրգային մէջ, լաւագոյն բանն է
ԲՈՍԻՏԻ բազդիլ մը առնուլ մէն մի
անկէ յետոյ:

Ներքոստի Ռաֆայելի տուփերը կը
խուրձուր ի գին և զորէն, իբր գտնուող
նախ լաւ զիջատանց մէջ, Ընդհանուր
Բարձրագոյն Ի Ղեկադրութեան Մը-
րթնանցն, Ղաթմիճա մեծ փողոց,
n. 35 (Կաթախա թրաւուէրէն):

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԻԵՐԻ

թաղ յունանս նիւմունեսնին վէ շու-
 թիւր ճմուգարքերեսնին թէ՛նք միկի
 պայտնս յունանս իւղղէ միկի
 ճմուգաւստայ զօծունս լիւղղունս
 րորէ երկու պէ՛ն պնն աւտտունն օ-
 լիւնս պէ՛ն աւտն զաւարտ միւնթէ-
 իւլ ճննն եունանս մասմուլ փա-
 ճարնս պէ՛նք րաւտի օն տրօթի զու-
 շ օթուլ զարարս թալպուի եհասն
 թանն օլուլ, քեանունը եվկեր րում-
 իս իւնանս յարկնսն կիւնեսն
 թարտ պէ՛նք կիւն վիւնագաւանը
 ի լքար մեղրիւր կիւնան զարար
 թիւն վերկիւճեկնիւնս, ինպաս թա-
 վէ կտօրսկիւնն բէ՛նք ճնննէն կիւ-
 նիւնս պէ՛ն թնպիկնին, րաւիւր
 լուանսլարն յնալարն Սերասնէր
 աղիմաթի ռումիսն տաերեսնին
 թէ՛նք իյան յունուր,
 25 թըլըրինն սանի՝ 1886

